

POSTANOWIENIE

25 listopada 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Dariusz Dończyk

na posiedzeniu niejawnym 25 listopada 2025 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa B.P. i A.P.

przeciwko Bankowi spółce akcyjnej w W.

o zapłatę, ewentualnie o ustalenie, ewentualnie o zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej Banku spółka akcyjna w W.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie

z 8 stycznia 2024 r., V ACa 1053/22,

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2) obciąża stronę pozwaną kosztami postępowania kasacyjnego, pozostawiając ich wyliczenie referendarzowi sądowemu.

UZASADNIENIE

Określone w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaganie uzasadnienia w skardze kasacyjnej wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania zostaje spełnione, jeśli skarżący wykaże, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być zatem osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które –

zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. – będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W skardze kasacyjnej wniesionej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 8 stycznia 2024 r. (sygn. akt V ACa 1053/22), pełnomocnik pozwanego – Banku spółki akcyjnej w W. – oparł wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania na przesłankach określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c., tj. ze względu na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, istnienie potrzeby wykładni przepisów prawa, oraz oczywistą zasadność skargi kasacyjnej.

Skarżący wyróżnił cztery zagadnienia prawne:

1. Czy dopuszczalne jest stwierdzenie abuzywności klauzul przeliczeniowych umowy kredytu denominowanego kursem waluty obcej, odsyłających do Tabeli Kursów Walut Obcych banku-kredytodawcy w sytuacji, gdy kredytobiorca miał, wynikającą z treści stosunku prawnego możliwość wypłaty kredytu oraz spełniania świadczenia bezpośrednio w walucie obcej od momentu zawarcia umowy, z pominięciem Tabeli Kursów Walut Obcych banku-kredytodawcy, tym bardziej jeżeli kredytobiorca faktycznie rozpoczął spłatę bezpośrednio w walucie kredytu, po zawarciu aneksu na podstawie postanowień, które były obecne w stosunku prawnym pomiędzy stronami już na dzień zawarcia umowy?

2. Czy w przypadku, gdy sposób zasądzenia roszczenia został oznaczony w postępowaniu przez stronę powodową jako solidarny (stosownie do art. 370 k.c.), jest dopuszczalne, aby Sąd zasądził należność w częściach równych, z uwagi na istniejącą po stronie powodowej małżeńską rozdzielną majątkową, pomimo stosowanego żądania sformułowanego w pozwie oraz dalszych pismach procesowych?

3. Czy w przypadku uruchomienia kredytu z zastosowaniem niewynikającego z Tabeli Kursów Walut Obcych Banku kursu waluty CHF, dopuszczalne jest stwierdzenie abuzywności postanowień dotyczących denominacji Umowy na podstawie art. 385¹ § 1 k.c.?

4. Czy w przypadku, gdy proces poinformowania konsumenta o ryzykach, wynikających z wprowadzenia do umowy kredytu klauzul przewidujących denominację kursem waluty obcej, polegał na przedstawieniu konsumentowi szczegółowej informacji o ryzyku kursowym związanym z zaciągnięciem kredytu (przygotowanej przez instytucję niezależną od Banku), a konsument potwierdził przekazanie tej szczegółowej i wyczerpującej informacji (wynikającej z procedur wewnętrznych Banku) poprzez złożenie pisemnego oświadczenia, to czy klauzule obciążające konsumenta ryzykiem kursowym mają charakter jednoznaczny i nie stanowią postanowień niedozwolonych w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c.?

Wskazana potrzeba przepisów prawa dotyczy art. 385¹ § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 6 ust. 1 Dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz. Urz. WE L 95, s. 29, dalej: „dyrektywa 93/13”); art. 322 k.p.c. w zw. z art. 405 k.c. i art. 410 § 2 k.c.; art. 385¹ § 1 i 3 k.c.; art. 385¹ § 1 k.c.

Odnosząc się do powołanych przez skarżącego przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania z art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c., Sąd Najwyższy stwierdza, że żadna z nich nie została wykazana w sposób uzasadniający uwzględnienie wniosku.

Co do przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., skarżący powinien odpowiednio sformułować zagadnienie prawne, wskazać przepisy prawa, na których tle zagadnienie się wyłoniło oraz przedstawić argumentację jurydyczną uzasadniającą możliwość rozbieżnych ocen prawnych oraz świadczącą o istotności tego zagadnienia (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14 i z 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14). W świetle ugruntowanego orzecznictwa zagadnienie prawne jest istotne, jeżeli jego rozstrzygnięcie ma znaczenie dla ukierunkowania praktyki sądowej i rozstrzygnięcia sprawy, w której zagadnienie powstało (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 18 września 2012 r., II CSK 180/12 oraz z 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14), wywołuje poważne wątpliwości, a zarazem nie było dotychczas rozstrzygnięte w judykaturze albo dotychczasowe orzecznictwo wymaga zmiany (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 sierpnia 2016 r.,

II CSK 94/16). Kwestia taka powinna spełniać wymagania stawiane zagadnieniu prawnemu przedstawianemu Sądowi Najwyższemu przez sąd drugiej instancji w razie powstania poważnych wątpliwości (art. 390 § 1 k.p.c. - zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 23 stycznia 2014 r., I UK 361/13 oraz z 14 września 2012 r., I UK 218/12), których nie można rozwiązać za pomocą powszechnie przyjętych reguł wykładni prawa (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 8 maja 2015 r., III CZP 16/15 oraz z 24 października 2012 r., I PK 129/12). Chodzi przy tym wyłącznie o poważne wątpliwości, wymagające zaangażowania Sądu Najwyższego, wykraczające poza poziom zwykłych wątpliwości prawnych, które powstają niemal w każdym procesie decyzyjnym stosowania prawa. W celu spełnienia przesłanki przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. nie wystarczy samo sformułowanie pytania (pytań) do Sądu Najwyższego. Konieczne jest również zaproponowanie możliwych (odmiennych) odpowiedzi na postawione pytanie. Ograniczenie się do sformułowania pytania, wymagającego zdaniem skarżącego udzielenia odpowiedzi, nie wypełnia zatem dyspozycji wskazanego przepisu (zob. m.in. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 grudnia 2011 r., II PK 183/11, z 20 grudnia 2011 r., II PK 207/11, z 9 stycznia 2017 r., II CSK 423/16 oraz z 16 maja 2018 r., II CSK 12/18). Wskazuje się na konieczność wskazania na występujące rozbieżności interpretacyjne przy rozstrzyganiu przedstawionego zagadnienia prawnego w orzecznictwie lub nauce prawa (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 10 maja 2018 r., I CSK 798/17, z 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 585/17 oraz z 8 kwietnia 2018 r., V CSK 577/17).

Co do przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., jej spełnienie wymaga wskazania przepisu prawa, którego wykładnia budzi wątpliwości, określenia zakresu tej wykładni, podania na czym polegają wątpliwości związane z rozumieniem przepisu oraz przedstawienia argumentacji przemawiającej za tym, że mają one rzeczywisty i poważny charakter, nie należą zaś do zwykłych wątpliwości związanych z procesem stosowania prawa. Wymagane jest także wykazanie, że treść i znaczenie przepisu nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecznictwie lub że istnieje potrzeba zmiany ich dotychczasowej wykładni. Jeżeli podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach wynikających

z dokonywania przez sądy różnej wykładni przepisu, konieczne jest także wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika z różnej wykładni przepisu (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 28 marca 2007 r., II CSK 84/07 oraz z 14 grudnia 2023 r., I CSK 6110/22). Należy podkreślić, że wątpliwości wskazane przez skarżącego muszą istnieć nadal w chwili orzekania w przedmiocie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Argumentacja dotycząca rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga przytoczenia przykładów orzeczeń, które wskazują na rzeczywistą rozbieżność w wykładni przepisów, występującą również w chwili orzekania w przedmiocie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 18 lipca 2024 r., I CSK 1225/23).

Problemy prawne przedstawione przez skarżącego nie mają cech nowości wymaganej od istotnego zagadnienia prawnego uzasadniającego przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Kwestie te były przedmiotem wielokrotnych wypowiedzi Sądu Najwyższego w orzeczeniach wydanych, często w odniesieniu do zbliżonych treścią umów kredytowych, nie tylko na etapie wstępnej oceny. Wszystkie te zagadnienia zostały omówione i rozstrzygnięte w orzecznictwie sądowym, które często zapadało już po wniesieniu skargi kasacyjnej, ponieważ dotyczą one starszych spraw. W międzyczasie ukształtowało się orzecznictwo dotyczące tych problemów i w świetle obecnych orzeczeń, skarga jest nieaktualna, co uniemożliwia jej przyjęcie do rozpoznania. Podobnie należy ocenić przytoczone we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wątpliwości co do wykładni przepisów prawa.

Ogólnie rzecz ujmując, w aktualnym orzecznictwie Sądu Najwyższego nie budzi wątpliwości abuzywny charakter zawartych w umowach kredytu frankowego typowych klauzul odsyłających do tabel kursowych banku przy przeliczeniu waluty obcej na złote polskie i odwrotnie. Tego typu klauzule nie wskazują obiektywnych kryteriów ustalania kursu waluty obcej, który jest jednostronnie ustalany przez bank, co pozostawia pole do arbitralnego działania banku i w ten sposób obarcza kredytobiorcę nieprzewidywalnym ryzykiem oraz narusza równorzędność stron umowy kredytu (zob. np. wyroki Sądu Najwyższego: z 24 lutego 2022 r., II CSKP 45/22, z 21 listopada 2023 r., II CSKP 1602/22 i z 14 lutego 2025 r., II CSKP

1545/22). Ocena niedozwolonego charakteru postanowienia, jak i konsekwencje wynikające z jego eliminacji, wymagają odniesienia do chwili zawarcia umowy (zob. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 20 czerwca 2018 r., III CZP 29/17, OSNC 2019, nr 1, poz. 2). Co do zasady wyłączona jest też możliwość zastąpienia niedozwolonego postanowienia umownego odnoszącego się do sposobu określania kursu waluty obcej (w umowie kredytu indeksowanego czy denominowanego) innym sposobem określenia kursu waluty obcej (zob. m.in. wyroki Sądu Najwyższego: z 14 lutego 2025 r., II CSKP 1545/22 i z 28 lutego 2025 r., II CSKP 1277/24). Brak jest też jakichkolwiek podstaw do rozdzielenia postanowień dotyczących przeliczania waluty obcej na złote polskie i dokonywania ich odrębnej oceny prawnej (zob. np. wyroki Sądu Najwyższego z 20 lutego 2023 r., II CSKP 809/22 i z 29 listopada 2023 r., II CSKP 1460/22).

Jedno z zagadnień prawnych, a zarazem potrzeba wykładni przepisów prawa została uzasadniona przez pozwanego tym, że w umowie zawartej przez strony został indywidualny kurs CHF do PLN, według którego nastąpiła wypłata w PLN kwoty kredytu określonej w umowie. Według oceny Sądu drugiej instancji, strony nie zawarły umowy kredytu walutowego, lecz kredyt denominowany. Indywidualne uzgodnienie jednego z postanowień umowy określającego wysokość świadczenia banku wobec kredytobiorców nie eliminowało możliwości oceny abuzywności innych postanowień umowy określających wysokość świadczeń, jakie na podstawie umowy zobowiązani byli spełnić powodowie jako kredytobiorcy mający status konsumentów. Możliwości oceny abuzywności postanowień umowy kredytu zawartej pomiędzy kredytobiorcą-konsumentem a bankiem (przedsiębiorcą) nie wyłącza także to, że kredytobiorca miał możliwość wyboru innego wariantu umowy, z której ostatecznie nie skorzystał. Dokonanie przez konsumenta wyboru między różnego rodzaju umowami oferowanymi przez bank nie stanowi formy indywidualnego uzgodnienia postanowień umowy w rozumieniu art. 385¹ § 1 i 3 k.c., nie świadczy bowiem o rzeczywistym wpływie konsumenta na treść postanowień umowy, którą wiąże się z bankiem (zob. np. wyroki Sądu Najwyższego z 28 lutego 2025 r., II CSKP 534/23 oraz z 26 czerwca 2025 r., II CSKP 327/23). Przedmiotem kontroli dokonywanej przez sąd na podstawie art. 385¹ k.c. i nast., są bowiem te postanowienia umowy, na podstawie których

kredytobiorca-konsument uzyskał świadczenie od banku, a następnie spełniał swoje świadczenia wobec banku. Sama możliwość spełniania przez powodów świadczeń bezpośrednio w walucie obcej, co faktycznie nastąpiło po zawarciu w trakcie spłacania kredytu aneksu do umowy (w okolicznościach sprawy na podstawie aneksu nr [...] z 25 czerwca 2014 r.) nie wyłącza możliwości badania i przyjęcia abuzywności klauzul przeliczeniowych umowy kredytu denominowanego czy indeksowanego do waluty obcej. W odniesieniu do możliwości sanowania niedozwolonego postanowienia umowy na skutek zawarcia przez strony aneksu do umowy umożliwiającego kredytobiorcom zmianę sposobu spłaty kredytu w orzecznictwie wskazano, że zmiana umowy kredytu mogłaby tylko wtedy implikować sanację wadliwych postanowień umownych – ocenianych na chwilę zawarcia umowy - jeśliżby można ją potraktować jako wyraz „świadomej i dobrowolnej” zgody konsumenta na związanie abuzywnym postanowieniem umownym. Zakłada to, że konsument, dokonując czynności prawnej, jest świadomy wadliwości postanowień umownych, które czynność ta miałaby sanować (zob. wyroki Sądu Najwyższego z 19 stycznia 2024 r., II CSKP 874/22 i z 6 września 2024 r., II CSKP 1644/22; uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2021 r., III CZP 6/21 i wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 29 kwietnia 2021 r., C-19/20, I.W., R.W. przeciwko Bank BPH S.A.). Innymi słowy, może to nastąpić tylko wówczas, gdy konsument zrezygnował z wyciągania konsekwencji z tej abuzywności świadomie i swobodnie, co zakłada, iż wiedział on o niedozwolonym charakterze klauzul i związanych z tym konsekwencjach (zob. wyroki Sądu Najwyższego z 25 lipca 2023 r., II CSKP 1487/22, z 25 października 2023 r., II CSKP 820/23 i postanowienie z 28 listopada 2024 r., I CSK 4448/23).

W orzecznictwie szczegółowo odniesiono się także do warunków prawidłowego wykonania obowiązków informacyjnych banku wobec kredytobiorców-konsumentów, w tym konsekwencji podpisania oświadczenia potwierdzającego zaznajomienie ich z ryzykiem wynikającym ze zmienności kursu walut. Możliwości uznania postanowień umowy o kredyt indeksowany lub denominowany do waluty obcej, zawartej pomiędzy kredytobiorcą-konsumentem a przedsiębiorcą, jako niedozwolonych nie wyłącza okoliczność, że konsument

potwierdził przekazanie mu szczegółowej i wyczerpującej informacji (wynikającej z procedur wewnętrznych Banku) poprzez złożenie pisemnego oświadczenia w sytuacji, w której – zgodnie z oceną sądu – zakres i sposób udzielenia tej informacji nie spełniał standardów wskazanych w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w ramach wykładni przepisów dyrektywy 13/93 oraz Sądu Najwyższego w ramach wykładni art. 385¹ § 1 k.c. W orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej uznano, że złożenie przez konsumenta oświadczenia, że jest w pełni świadomy potencjalnych ryzyk wynikających z zawarcia umowy, nie ma sama w sobie znaczenia dla oceny czy przedsiębiorca spełnił wspomniany wymóg przejrzystości (zob. wyrok Trybunału Sprawiedliwości z 20 września 2018 r., C-51/17, OTP Bank i OTP Faktoring, pkt 77, ECLI:EU:C:2018:750). Klauzula ryzyka walutowego zastrzeżona w umowie kredytu indeksowanego podlega kontroli pod kątem abuzywności, jeżeli jest nietransparentna, co należy oceniać z uwzględnieniem informacji udzielonych konsumentowi przed zawarciem umowy (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 13 maja 2022 r., II CSKP 464/22). Dla spełnienia wymagania transparentności kredytobiorca-konsument musi zostać jasno poinformowany, iż podpisując umowę kredytu indeksowanego do waluty obcej ponosi przez cały okres obowiązywania umowy ryzyko kursowe, które z ekonomicznego punktu widzenia może okazać się dla niego trudne do udźwignięcia w przypadku silnej deprecjacji waluty, w której otrzymuje wynagrodzenie. Dla stwierdzenia, że bank udzielił kredytobiorcy-konsumentowi wystarczającej informacji nie jest wystarczające podpisanie przez niego ogólnego oświadczenia o poinformowaniu przez bank o istnieniu takiego ryzyka. Istotne znaczenie ma uświadomienie konsumentowi, iż silna deprecjacja waluty krajowej może pociągać za sobą konsekwencje trudne do udźwignięcia w perspektywie wieloletniej przez konsumenta. Powinno zwrócić się uwagę na możliwy rozmiar deprecjacji waluty krajowej, w tym, że może być ona gwałtowna i drastyczna oraz na wskazanie, że może ona nawet przekraczać granice zdolności kredytobiorcy-konsumenta do spłacania kredytu. Informacja ta nie powinna ograniczać się do ogólnego stwierdzenia o jej wpływie na wysokość zadłużenia czy nawet rat, ale obrazować ów wpływ konkretnymi wyliczeniami. Konsument powinien być też uświadomiony, że deprecjacja taka może powodować utratę zdolności do

spląty kredytu, z czym wiąże się poważne ryzyko utraty nieruchomości - stanowiącej częstokroć miejsce zamieszkania konsumenta - obciążonej hipoteką zabezpieczającą spłatę kredytu. Jeżeli umowa przewiduje mechanizmy ograniczające czy łagodzące ryzyko kursowe, konsument powinien być też odrębnie poinformowany o zasadzie ich działania (np. czy może żądać przewalutowania kredytu) i krokach, które powinien podjąć w celu skorzystania z nich.

Kwestie prawne związane z oceną jednoznaczności postanowień umów kredytowych zawierających klauzule waloryzujące do walut obcych były również przedmiotem szczegółowych rozważań prawnych w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej i Sądu Najwyższego (zob. np. wyroki Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 21 marca 2013 r., RWE Vertrieb, C-92/11, ECLI:EU:C:2013:180, z 30 kwietnia 2014 r., C-26/13, Árpád Kásler, Hajnalka Káslerné Rábai przeciwko OTP Jelzálogbank Zrt, ECLI:EU:C:2014:282, z 23 kwietnia 2015 r., Van Hove, C-96/14, ECLI:EU:C:2015:262, z 21 grudnia 2016 r., Gutiérrez Naranjo i in., C-154/15, C-307/15 i C-308/15, ECLI:EU:C:2016:980, z 20 września 2017 r., C-186/16, Andrić i in., ECLI:EU:C:2017:703, z 20 września 2018 r., C-51/17, OTP Bank Nyrt. I OTP Faktoring Követeléskezelő Zrt przeciwko Teréz Ilyés i Emilowi Kissowi, ECLI:EU:C:2018:750, z 14 marca 2019 r., C-118/17, Dunai przeciwko ERSTE Bank Hungary Zrt, ECLI:EU:C:2019:207 i z 10 czerwca 2021 r., C-776/19-782/19 VB i inni przeciwko BNP Paribas Personal Finance SA oraz AV i in. przeciwko BNP Paribas Personal Finance SA, Procureur de la République, ECLI:EU:C:2021:470 oraz wyroki Sądu Najwyższego z 27 listopada 2019 r., II CSK 483/18, z 10 maja 2022 r., II CSKP 285/22, OSNC-ZD 2022, nr 4, poz. 45, z 13 maja 2022 r., II CSKP 293/22, II CSKP 405/22, i II CSKP 464/22 oraz z 24 czerwca 2022 r., II CSKP 10/22).

Odnosnie do zagadnienia związanego ze sposobem uwzględnienia żądania dochodzonego przez powodów – w częściach równych zamiast solidarnie – w tym zakresie uzasadnienie wniosku poza własnym stanowiskiem pozwanego nie zawiera pogłębionego wyводу prawnego nawiązującego do orzecznictwa sądów albo do wypowiedzi w piśmiennictwie prawniczym potwierdzającego zasadność stanowiska pozwanego, a zarazem podważającego stanowisko zajęte przez Sąd

drugiej instancji. Poza tym konstrukcja tego zarzutu opiera się na błędnym założeniu, że powodowie nie wykazali, w jakich częściach partycypowali w spłacie kredytu. Tymczasem z ustaleń Sądu drugiej instancji stanowiącymi podstawę zaskarżonego wyroku – którymi Sąd Najwyższy zgodnie z art. 398¹³ § 2 k.p.c., jest związany w postępowaniu kasacyjnym - wynika, że małżonkowie pozostający w ustroju rozdzielności majątkowej spłacali kredyt w częściach równych, co przesądziło, że każdy z nich jest uprawniony do żądania tego co świadczył (vide str. 32 *in fine* i 33 *in principio* uzasadnienia). Tak skonstruowane zagadnienie prawne – na podstawie błędnego założenia faktycznego - nie spełnia kryteriów określonych w orzecznictwie Sądu Najwyższego uznania go za istotne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., gdyż nie może być przydatne dla rozstrzygnięcia o zasadności skargi kasacyjnej. Niezależnie od powyższego przedstawione wyżej zagadnienie prawne pomija dotychczasowe wypowiedzi Sądu Najwyższego co do problemu prawnego ujętego w tym zagadnieniu (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 23 listopada 2018 r., II CNP 54/17 i z 16 lutego 2022 r., I CSK 4403/22). Tej samej kwestii prawnej dotyczy także wskazana w skardze kasacyjnej potrzeba wykładni art. 322 k.p.c. w zw. z 405 k.c. i art. 410 § 2 k.c. uzasadniona brakiem przeprowadzenia postępowania dowodowego w kierunku wykazania tych faktów. W istocie tak sformułowany nie dotyczy wykładni przepisów prawa, lecz ich nieprawidłowego zastosowania w konkretnym stanie faktycznym.

W odniesieniu do przesłanki wskazanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. należy podkreślić, że zgodnie z ugruntowanym orzecznictwem Sądu Najwyższego, spełnienie tej przesłanki ma miejsce wyłącznie wtedy, gdy skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przez „oczywistą zasadność” rozumie się sytuację, w której trafność zarzutów naruszenia prawa materialnego lub procesowego przez sąd drugiej instancji wynika wprost (*prima facie*) z treści skargi, bez potrzeby prowadzenia pogłębionej analizy prawniczej. Dotyczy to zatem wyłącznie uchybień o charakterze elementarnym, polegających w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, zastosowaniu przepisu, który utracił moc obowiązującą, bądź jego oczywiście błędnym zastosowaniu do ustalonego stanu faktycznego. Do wykazania oczywistej

zasadności skargi powinno wystarczyć jedno konkretne twierdzenie, jedna stanowcza, przekonująca od razu teza, wskazująca racje podważające rozstrzygnięcie poddane krytyce i zaskarżeniu. Na tym właśnie polega „oczywista” zasadność środka zaskarżenia w rozumieniu przyjętym w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 17 grudnia 2019 r., IV CSK 307/19). Oczywistą zasadność skargi kasacyjnej pozwany wiąże z zarzutem naruszenia art. 321 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. przez to, że Sąd drugiej instancji, stwierdzając upadek Umowy, uznał że pozwany ma obowiązek „zwrócić” na rzecz każdego z powodów, tytułem rzekomo nienależnego świadczenia kwoty po 107 501,04 PLN i 39 551,87 CHF, co łącznie daje kwoty 215 002,08 PLN oraz 79 103,74 CHF. W tym jednak zakresie skarga kasacyjna nie zawiera odniesienia się do kwestii czy powyższe uchybienie nie może być uznane za oczywisty błąd rachunkowy według terminologii z art. 350 § 1 k.p.c. będący w szczególności konsekwencją przyjęcia za podstawę obliczenia kwot zasądzonych od pozwanego na rzecz powodów sumy faktycznie zapłaconej przez powodów pozwanemu (wskazanej w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku), a nie kwoty ostatecznie żądanej przez powodów (s. 2 pisma z 27 sierpnia 2021 roku zawierającego modyfikację powództwa, także wskazanej w uzasadnieniu tego wyroku). Nie przesądzając tej kwestii należy wskazać jedynie na brak analizy tej kwestii prawnej w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, co przesądza, że skarga kasacyjna nie może być uznana za oczywiście uzasadnioną. Skarga kasacyjna co do zasady nie powinna bowiem zastępować innych instytucji prawnych służących korekcie oczywistych, w rozumieniu art. 350 § 1 k.p.c., błędów i pomyłek sądu.

W świetle powyższego Sąd Najwyższy stwierdza, że skarżący nie wykazał, aby w dacie orzekania w przedmiocie przedsądu istniała potrzeba ponownego odniesienia się do wskazanych przepisów oraz poruszonej problematyki. Argumenty zawarte we wniosku, zestawione z motywami zaskarżonego wyroku oraz uwzględniając aktualny dorobek orzeczniczy Sądu Najwyższego, nie wskazują na konieczność kolejnej wypowiedzi w objętej nim materii – z uwzględnieniem publicznoprawnego charakteru skargi kasacyjnej oraz jej funkcji wykraczającej poza ochronę interesu indywidualnego.

W sprawie nie zachodzi także nieważność postępowania, którą Sąd Najwyższy ma obowiązek uwzględnienia z urzędu (art. 398¹³ § 1 k.p.c.).

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego – na stosowny wniosek zawarty w odpowiedzi na skargę kasacyjną – orzeczono na podstawie art. 108 § 1 k.p.c., obciążając nimi na podstawie art. 98 § 1 w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. stronę pozwaną, która przegrała sprawę w postępowaniu kasacyjnym.

Dariusz Dończyk

(A.G.)

[SOP]